ประโยค ๑ - ๒
แปล มคธเป็นไทย
สอบ ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

แปล โดยพยัญชนะ

๑. เตน โข ปน สมเยน พิมฺพิสาโร จ ปเสนทิโกสโล จ อญฺญมญฺญํ ภคินีปติกา โหนฺติ ฯ อเถกทิวสํ โกสลราชา จินฺเตสิ “พิมฺพิสารสฺส วิชิเต ปญฺจ อมิตโภคา มหาปุญฺญา วสนฺติ, มยฺหํ วิชิเต เอโกปิ ตาทิโส นตฺถิ; ยนฺนูนาหํ พิมฺพิสารสฺส สนฺติกํ คนฺตฺวา เอกํ มหาปุญฺญํ ยาเจยฺยนฺติ ฯ โส ตตฺถ คนฺตฺวา รญฺญา กตปฏิสนฺถาโร “กึการณา อาคโตสีติ ปุฏฺโ “ตุมฺหากํ วิชิเต ปญฺจ อมิตโภคา มหาปุญฺญา วสนฺติ, ตโต เอกํ คเหตฺวา คมิสฺสามีติ อาคโตมฺหิ, เตสุ เม เอกํ เทถาติ อาห ฯ “มหากุลานิ อมฺเหหิ จาเลตุํ น สกฺกาติ ฯ “อหํ อลทฺธา น คมิสฺสามีติ ฯ ราชา อมจฺเจหิ สทฺธึ มนฺเตตฺวา “โชติยาทีนํ มหากุลานํ จาลนํ นาม ปจฺวิยา จาลนสทิสํ, เมณฺฑกมหาเสฏฺิสฺส ปุตฺโต ธนญฺชยเสฏฺี นาม อตฺถิ, เตน สทฺธึ มนฺเตตฺวาว ปฏิวจนํ เต ทสฺสามีติ วตฺวา ตํ ปกฺโกสาเปตฺวา “ตาต โกสลราชา เอกํ ธนเสฏฺึ คเหตฺวา คมิสฺสามีติ วทติ, ตฺวํ เตน สทฺธึ คจฺฉาหีติ ฯ “ตุมฺเหสุ ปหิณนฺเตสุ, คมิสฺสามิ เทวาติ ฯ “เตนหิ ปริวจฺฉํ กตฺวา คจฺฉ ตาตาติ ฯ โส อตฺตโน กตฺตพฺพยุตฺตกํ อกาสิ ฯ ราชาปิสฺส มหนฺตํ สกฺการํ กตฺวา “อิมํ อาทาย คจฺฉถาติ ปเสนทิโกสลราชานํ อุยฺโยเชสิ ฯ โส ตํ อาทาย สพฺพตฺถ เอกรตฺติวาเสน คจฺฉนฺโต เอกํ ผาสุกฏฺานํ ปตฺวา นิวาสํ คณฺหิ ฯ อถ นํ ธนญฺชยเสฏฺี ปุจฺฉิ “อิทํ กสฺส วิชิตนฺติ ฯ “มยฺหํ เสฏฺีติ ฯ “กีวทูโร อิโต สาวตฺถีติ ฯ “สตฺตโยชนมตฺถเกติ ฯ “อนฺโตนครํ สมฺพาธํ, อมฺหากํ ปริชโน มหนฺโต, สเจ โรเจถ, อิเธว วเสยฺยาม เทวาติ ฯ ราชา “สาธูติ สมฺปฏิจฺฉิตฺวา ตสฺมึ ฐาเน นครํ มาเปตฺวา ตสฺส ทตฺวา อคมาสิ ฯ ตสฺมึ ปเทเส สายํ วสนฏฺานสฺส คหิตตฺตา นครสฺส “สาเกตนฺเตฺวว นามํ อโหสิ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. สาวตฺถิยมฺปิ โข มิคารเสฏฺฐิโน ปุตฺโต ปุณฺณวฑฺฒนกุมาโร นาม วยปฺปตฺโต อโหสิ ฯ อถ นํ มาตาปิตโร วทึสุ “ตาต ตว รุจฺจนฏฺฐาเน เอกํ ทาริกํ อุปธาเรหีติ ฯ “มยฺหํ เอวรูปาย ภริยาย กิจฺจํ นตฺถีติ ฯ “ปุตฺต มา เอวํ กริ, กุลํ นาม อปุตฺตกํ น ติฏฺฐตีติ ฯ โส ปุนปฺปุนํ วุจฺจมาโน “เตนหิ ปญฺจกลฺยาณสมนฺนาคตํ ทาริกํ ลภมาโน ตุมฺหากํ วจนํ กริสฺสามีติ อาห ฯ “กานิ ปเนตานิ ปญฺจ กลฺยาณานิ นาม ตาตาติ ฯ “เกสกลฺยาณํ มํสกลฺยาณํ อฏฺฐิกลฺยาณํ ฉวิกลฺยาณํ วยกลฺยาณนฺติ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒

แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ก็ โดยสมัยนั้น แล อ. พระเจ้าพิมพิสารด้วย อ. พระเจ้าปเสนทิโกศล ด้วย เป็นพระสวามีของพระภคินี กะกันและกัน ย่อมเป็น ฯ ครั้งนั้น ในวันหนึ่ง อ. พระราชา ผู้เป็นใหญ่ในแว่นแคว้นชื่อว่าโกศล ทรงดำริแล้วว่า อ. ชน ท. ผู้มีบุญมาก ผู้มีโภคะ อันบุคคลนับไม่ได้แล้ว ห้า ย่อมอยู่ ในแว่นแคว้นของพระเจ้าพิมพิสาร อ. ชน ผู้เช่นนั้น แม้คนหนึ่ง ย่อมไม่มี ในแว่นแคว้นของเรา ไฉนหนอ อ. เรา ไปแล้ว สู่สำนัก ของพระเจ้าพิมพิสาร พึงขอซึ่งชนผู้มีบุญมาก คนหนึ่ง ดังนี้ ฯ อ. พระราชานั้น เสด็จไปแล้ว ในพระนครนั้น ผู้มีปฏิสันถารอันพระราชาทรงกระทำแล้ว ผู้อันพระราชา ตรัสถามแล้วว่า อ. พระองค์ เป็นผู้เสด็จมาแล้ว เพราะเหตุไร ย่อมเป็น ดังนี้ ตรัสแล้วว่า อ. หม่อมฉัน เป็นผู้มาแล้ว ด้วยอันคิดว่า อ. ชน ท. ผู้มีบุญมาก ผู้มีโภคะอันบุคคลนับไม่ได้แล้ว ห้า ย่อมอยู่ ในแว่นแคว้น ของพระองค์ อ. หม่อมฉันพาเอาแล้ว ซึ่งชน คนหนึ่ง จากชนห้านั้น จักไป ดังนี้ ย่อมเป็น อ. พระองค์ขอจงพระราชทาน ซึ่ง - ในชน ท. ห้า เหล่านั้นหนา - ชน คนหนึ่ง แก่หม่อมฉัน ดังนี้ ฯ อ. พระเจ้าพิมพิสาร ตรัสแล้วว่า อันหม่อมฉัน ท. ไม่อาจ เพื่ออันยังตระกูลใหญ่ ท. ให้หวั่นไหว ดังนี้ ฯ อ. พระเจ้าปเสนทิโกศล ตรัสแล้วว่า อ. หม่อมฉัน ไม่ได้แล้ว จักไม่ไป ดังนี้ ฯ อ. พระราชา ทรงปรึกษาแล้ว กับด้วยอำมาตย์ ท. ตรัสแล้วว่า ชื่อ อ. อันยังตระกูลใหญ่ ท. มีตระกูลชื่อว่าโชติยะเป็นต้น ให้หวั่นไหว เป็นเช่นกับด้วยอันยังแผ่นดินให้หวั่นไหว ย่อมเป็น ชื่อ อ. เศรษฐีชื่อว่าธนญชัย ผู้เป็นบุตร ของมหาเศรษฐีชื่อว่าเมณฑกะมีอยู่ อ. หม่อมฉัน ปรึกษาแล้ว กับ ด้วยเศรษฐีชื่อว่าธนญชัยนั้นเทียว จักถวายซึ่งคำตอบ แก่พระองค์ ดังนี้ ทรงยังราชบุรุษ ให้เรียกมาแล้ว ซึ่งเศรษฐีชื่อว่า

ธนญชัยนั้น ตรัสแล้วว่า แน่ะพ่อ อ. พระราชาผู้เป็นใหญ่ในแว่นแคว้นชื่อว่าโกศล ย่อมตรัสว่า อ. หม่อมฉัน พาเอาแล้ว ซึ่งเศรษฐีผู้มีทรัพย์ คนหนึ่งจักไป ดังนี้ อ. เธอ จงไป กับด้วยพระราชานั้น ดังนี้ ฯ

อ. เศรษฐีชื่อว่าธนญชัย กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้สมมติเทพครั้นเมื่อพระองค์ ทรงส่งไปอยู่ อ. ข้าพระองค์ จักไป ดังนี้ ฯ อ. พระเจ้าพิมพิสารตรัสแล้วว่า แน่ะพ่อ ถ้าอย่างนั้น อ. เธอ กระทำแล้ว ซึ่งการตระเตรียม จงไป ดังนี้ ฯ อ. เศรษฐีนั้น ได้กระทำแล้ว ซึ่งกิจ อันควรแล้วแก่กิจอันตนพึงกระทำของตน ฯ แม้ อ. พระราชา ทรงกระทำแล้ว ซึ่งสักการะ อันใหญ่ แก่เศรษฐีนั้น ทรงส่งไปแล้ว ซึ่งพระราชาพระนามว่าปเสนทิโกศล ด้วยพระดำรัสว่า อ. พระองค์ ทรงพาเอาแล้ว ซึ่งเศรษฐีนี้ ขอจงเสด็จไป ดังนี้ ฯ อ. พระราชานั้น ทรงพาเอาแล้ว ซึ่งเศรษฐีนั้น เสด็จไปอยู่ โดยการประทับอยู่สิ้นราตรีหนึ่ง ในที่ทั้งปวง เสด็จถึงแล้ว ซึ่งที่อันสำราญ แห่งหนึ่ง ทรงถือเอาแล้ว ซึ่งการพักแรม ฯ ครั้งนั้น อ. เศรษฐีชื่อว่าธนญชัย ทูลถามแล้ว ซึ่งพระราชานั้นว่า อ. แว่นแคว้นนี้ เป็นแว่นแคว้น ของใคร ย่อมเป็น ดังนี้ ฯ อ. พระราชาตรัสแล้วว่า ดูก่อนเศรษฐี อ. แว่นแคว้นนี้ เป็นแว่นแคว้น ของเรา ย่อมเป็น ดังนี้ ฯ อ. เศรษฐี ทูลถามแล้วว่า อ. พระนครชื่อว่า สาวัตถี มีอยู่ ไกลเพียงไรแต่ที่นี้ ดังนี้ ฯ อ. พระราชา ตรัสแล้วว่า อ. พระนครชื่อว่าสาวัตถี มีอยู่ ในที่สุดแห่งโยชน์เจ็ด ดังนี้ ฯ อ. เศรษฐี กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้สมมติเทพ อ. ภายในแห่งพระนคร เป็นสถานที่คับแคบ ย่อมเป็น อ. ชนผู้เป็นบริวาร ของข้าพระองค์ ท. เป็นหมู่ใหญ่ ย่อมเป็น ถ้าว่า อ. พระองค์ย่อมพอพระทัยไซร้ อ. ข้าพระองค์ ท. พึงอยู่ ในที่นี้นั่นเทียว ดังนี้ ฯ อ. พระราชา ทรงรับพร้อมเฉพาะแล้วว่า อ. ดีละ ดังนี้ ทรงให้สร้างแล้วซึ่งพระนคร ในที่นั้น พระราชทานแล้ว แก่เศรษฐีนั้น ได้เสด็จไปแล้ว ฯ อ. คำว่า สาเกต ดังนี้นั่นเทียว เป็นชื่อ ของพระนคร ได้เป็นแล้ว เพราะความที่แห่งที่เป็นที่อยู่ ในประเทศนั้น เป็นที่อันเศรษฐีถือเอาแล้ว ในเวลาเย็น ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. แม้ในกรุงสาวัตถีแล บุตรของมิคารเศรษฐี ชื่อว่าปุณณวัฒนกุมาร ได้เจริญวัยแล้ว ฯ ครั้งนั้น บิดามารดากล่าวกะบุตรนั้นว่า พ่อ เจ้าจงเลือกหญิงสาวคนหนึ่ง ในที่เป็นที่ชอบใจของเจ้า ฯ ปุณณวัฒนกุมารกล่าวว่า กิจด้วยภรรยาเห็นปานนั้นของผม ไม่มี ฯ บิดามารดากล่าวว่า เจ้าอย่าทำอย่างนี้เลย ลูก ธรรมดาตระกูลที่ไม่มีบุตร ตั้งอยู่ไม่ได้ ฯ เขาถูกบิดามารดาพูดรบเร้าอยู่ จึงกล่าวว่า ถ้าอย่างนั้น ผมเมื่อได้หญิงสาว ผู้ประกอบพร้อมด้วยความงาม ๕ อย่าง ก็จักทำตามคำของท่านทั้งสอง ฯ บิดามารดา จึงถามว่า พ่อ ก็ชื่อว่าความงาม ๕ อย่างนั่น อะไรบ้าง ฯ เขาตอบว่า ความงาม ๕ อย่าง คือ ผมงาม เนื้องาม กระดูกงาม ผิวงาม วัยงาม ฯ
